

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Кирил Атанасов Аладжов, дн

съгласно Заповед № ЗП – 722/ 30. 06. 2022 год. на Ректора на НСА

„Васил Левски“ проф. Николай Изов д-р

НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД

за придобиване на образователната и научна степен “Доктор” в професионално направление 7.5. Здравни грижи, докторска програма „Уелнес – промоция на здравето”, на тема:

„МОРФОЛОГИЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ЕЛИТНИ ФУТБОЛИСТИ ОТ РЕПУБЛИКА СУДАН”

на Уаил Яхия Мохамед Али

докторант задочна форма на обучение към катедра „Спортна медицина”, при
Национална Спортна Академия “Васил Левски”

Научен ръководител: Проф. Мария Тотева, дмн

Обобщена справка за кариерното развитие на кандидата

Докторанта Уаил Яхия Мохамед Али, е роден на 03. 09. 1966 год. в Судан. Завършил е Образователно квалификационна степен „магистър“ по медицина в „Тракийски университет“ в гр. Стара Загора през 1994 година. Освен това, през 2006 год. е специализирал в същият университет спортна физиотерапия. Богата и престижна е приложената справка за кариерното развитие на доктор Уаил Али:

От 2017 година притежава професионална дипломна по футболна медицина от ФИФА. През същата година от Институт НЕОДАН получава диплома по термална терапия, рехабилитация и вендузотерапия;

Бил е директор на програма по физиотерапия към Академията на здравните науки към Федералното министерство на здравеопазването на Република Судан в периода 2007 – 2008 год.;

През 2009 – 2015 година е бил на работа като доктор по физиотерапия и спортна медицина на суданския олимпийски отбор;

В периода 2019 – 2021 год. е работил като доктор на националния отбор по футбол на Република Судан;

Член е на медицинската комисия в Министерството на отбраната на Република Судан, в периода 2003 – 2006 година;

В Република България е бил консултант в Българската федерация по спортна гимнастика през 2019 год.;

Многократно е участвал в ежегодните научни конференции по спортна медицина, организирани от Българският Футболен съюз.;

Изнасял е лекции и упражнения по приложението на вендузотерапия при спортни травми в България, Сърбия и Индия;

От 2017 год. до настоящият момент е член на Българския и Европейски лекарски съюз.

Актуалността на темата е добре обоснована от автора чрез поставената цел в настоящия дисертационен труд *„Да се изследва морфологичния статус на елитни судански състезатели по футбол с оглед оптимизиране на учебно – тренировъчния процес в този спорт“*.

Възприетата структура на дисертационния труд, съставен от „Увод“, три основни глави, с направени изводи, препоръки и приноси за спортно педагогическата практика, е логично следствие от добре формулираните цел, задачи и методика за разработването на дисертацията.

Дисертационният труд е разработен в общ обем от 148 компютърни страници. Съдържанието е оформено в 3 (три) глави.

Трудът е онагледен с 40 таблици и 17 фигури. Докторантът е използвал общо 177 литературни източника, от които 40 на кирилица и 137 на латиница.

В глава първа докторантът е направил подробен литературен обзор, като в рамките на 55 страници се е постарал да обхване голям брой автори, специалисти и литературни източници.

В литературният обзор са засегнати различни въпроси пряко свързани с дисертационният труд. Проследена е динамиката в историческото развитие на световния и судански футбол. Направен е подробен анализ на състава на телесната маса. Посочени са морфологичните признаци като база за физическата дееспособност на футболистите. Отражено е влиянието на екологичните фактори върху телесната структура на судански футболисти.

В този раздел на дисертационният труд е посочена работната хипотеза, която според мен дава добра представа за очаквания резултат от изследването. Докторантът е насочил, своите научни интереси към изследване на антропометричните показатели на футболисти от „А“ професионална дивизия в Република Судан. С това той се надява да допринесе за *„разработване на подходяща програма за подбор, селекция и квалификация на суданските футболисти.“*

В глава втора са поставени целта, задачите и методите на изследването. Посочени са обекта и контингента на изследваните лица. Определен е състава на

телесната маса. Посочени са математико – статистическите методи използвани при разработването на дисертационния труд. Авторът си е поставил като основна цел: *„Да се изследва морфологичният статус на елитни судански състезатели по футбол с оглед оптимизиране на учебно – тренировъчния процес в този спорт“*.

За реализиране на поставената основна цел, в дисертационния труд, докторанта е посочил 5 (пет) основни задачи, които в голяма степен обясняват същността на поставения за разработване проблем и насочват изследователската работа в посока отговаряща на темата на труда.

В тази глава е разработен раздел *„Организация на проведеното изследване“*, което дава нагледна представа за броя на етапите, през които е преминало изследването, както и тяхната последователност. Научният експеримент е преминал последователно през три етапа:

Първи етап. Осъществен през 2016 год. През него се извършва анализ на специализираната литература, направен е литературния обзор и е посочена работната хипотеза;

Втори етап – 2017-2018 год. По предварително утвърдена методика са тествани 202-ма футболисти от „А“ професионална футболна лига, участващи в националното първенство на Република Судан;

Трети етап – 2019-2020 год. През този последен етап са обработени получените от изследването резултати, част от които са публикувани и е направено подходящо оформление на дисертационния труд.

За обработване на получените от изследването резултати докторанта подходящо е използвал следните математико – статистически методи:

- Вариационен, корелационен, сравнителен и честотен анализи;
- t-критерий на Стюдънт;
- Метод на „Мартин“.

Получените от изследването данни са обработени чрез SPSS и Excel.

За целите на изследването, на дисертационния труд, докторанта подходящо е използвал общо 21 антропометрични показатели.

В третата глава докторантът Уаил Али е анализирал получените резултати от проведеното изследване. На базата на приложен сравнителен анализ е осъществено обсъждане на референтни стойности посочени от други автори. Докторантът е

установил, че *„Анализът на биометричните данни е тясно свързан с календарната възраст на контингента изследвани лица“*.

Чрез направеният биометричен анализ се установява, че средната възраст на изследваните лица е 26 години и 3 месеца. С най-висока възраст се оказват вратарите (28 год. и 7 мес.), следват играещите в защита (26 год. и 7мес.), нападателите (25 год. и 4 мес.) и халфовете (24 год. и 5 мес.).

Средният ръст на суданските футболисти е 177, 5 см. Установеното средно тегло на суданските футболисти е 69, 7 килограма.

В този раздел от дисертационния труд докторанта последователно е изследвал и анализирал отделни части на тялото на контингента от изследваните футболисти, играещи на различни постове – гръдна обиколка, обиколка на талията, обиколка на ханша, обиколка на горните крайници, обиколка на мишница (при свито и отпуснато положение), обиколка на предмишница, обиколка на долни крайници, обиколка на бедро, обиколка на подбедрица.

Изследвани и анализирани са диаметрите на крайниците, кожни гънки, процент телесни мазнини, мастна и активна телесна маса, мускулна маса.

Чрез соматологичния метод е определен соматотипа на изследвания контингент футболисти, който дава комплексна характеристика за формата и структурата на тялото. Авторът графично е отразил соматотипа на суданските футболисти по отделните игрови постове. Докторантът е направил заключение, че *„Соматотипът на суданските футболисти се характеризира с телосложение със слабо развитие на подкожна мастна тъкан, ниско мускулно – скелетно развитие и изразена удълженост на телесните сегменти“*.

В края на дисертационния труд докторанта е извел 7 (седем) извода и 3 (три) препоръки за спортно-педагогическата практика. Изводите са добре обосновани и имат обобщаващ характер. Препоръките са насочени предимно към ръководството на Футболният съюз на Судан. Това, според мен, е похвално и пожелавам на докторанта Уаил Али направените от него препоръки да стигнат до отговорните фактори на суданският футболен съюз.

Ще отразя някои по-важни моменти характеризиращи направените изводи и препоръки:

- От направеният анализ на състава на телесната маса се установява средно ниво на развитие на мускулната маса и много ниски стойности на нивото на мастната тъкан (7,5%) и нейните производни компоненти;

- Сравнителният анализ на морфологичните признаци на суданските футболисти, от различни игрови позиции, установява статистически достоверни разлики главно между вратарите и останалите състезатели, което налага извода за група от разнородни индивиди по отношение на телесната им структура.

Препоръките, които отправя докторанта Уаил Али, са адресирани главно към отговорните фактори на суданският футболен съюз, с цел повишаване нивото на тази популярна спортна игра в Република Судан:

- Необходимо е създаването на експертна група от национални и чуждестранни специалисти, които да разработят програма за повишаване квалификацията на спортно-педагогическите кадри относно прилагане на адекватен начален подбор и селекция на подрастващи судански футболисти;

- Препоръчваме на футболният съюз на Република Судан да се разработи комплексна методика за целенасочено въздействие върху морфологичния статус на футболистите като база за добри игрови качества.

Считам, че докторант Уаил Али се е съобразил с направените забележки и препоръки, в предварителните рецензии, като е коригирал някои неточности и пропуски при окончателното оформяне на дисертационния си труд.

При написването на рецензията, за представения дисертационният труд, не установих да има налице данни за плагиатстване, както и за неправомерно използване на информация от други автори.

Докторантът Уаил Али е представил списък на публикуваните от него научни публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Посочени са общо 3 (три) статии. Една от тях е написана самостоятелно и две – в съавторство.

Приносните моменти са логично следствие от проведените педагогически експеримент и получените от него положителни резултати. Ще спомена някои от тях:

- За първи път в Република Судан е извършено комплексно морфологично изследване на елитни футболисти;

- Създадените моделни антропометрични характеристики, за подбор и контрол на футболисти играещи на различни постове, допринасят за оптимизиране на спортните им изяви;

- Апробираната методика би могла успешно да се реализира и за състезатели от други видове спортове в Република Судан, както и за определени групи от населението.

Мога да отбележа, че онагледяването на дисертационния труд, както и на автореферата, с приложените таблици и фигури, е направено сполучливо и е на добро ниво.

Представеният за рецензиране автореферат, според мен, отразява коректно последователността на изследователската работа на докторанта, както и получените резултати, изводи препоръки и приноси моменти.

В края на направената от мен рецензия считам, че е необходимо да поздравя авторът на дисертационния труд д-р Уаил Али и неговият научен ръководител проф. Мария Тотева, дмн за извършената от тях нелека научно-изследователска и аналитична работа, която несъмнено е добра предпоставка за бъдещото научно – практическото израстване на докторанта.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Считам, че така разработеният дисертационен труд и получените от него резултати има необходимите научни и научно-приложни приноси. С убеденост предлагам на уважаемото научно жури, да присъди на докторант **Уаил Яхия Мохамед Али**, образователната и научна степен „**Доктор**” в професионално направление 7.5. Здравни грижи, докторска програма „Уелнес – промоция на здравето”.

София, 15. 07. 2022 год.

РЕЦЕНЗЕНТ:.....

проф. Кирил Атанасов Аладжов, дн

REVIEW

by Prof. Kiril Atanasov Aladjov, Doctor of Pedagogical Science,
according to Order No. ZP – 722/ 30. 06. 2022 of the Rector of Vasil Levski National
Academy of Sciences, Prof. Nikolay Izov, Ph.D.

ON DISSERTATION PAPER

for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" in a professional direction

7.5. Health care, doctoral program "Wellness - health promotion", on the topic:

"MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF ELITE FOOTBALL PLAYERS FROM THE REPUBLIC OF SUDAN"

of Waeil Yahya Muhamed Ali

doctoral student part-time form of education at the Department of "Sports Medicine", at
Vasil Levski National Sports Academy

Research supervisor: Prof. Maria Toteva, Doctor of Medical Science

A summary of the applicant's career development

Waeil Yahya Mohamed Ali, PhD, was born on 09/03/1966 in Sudan. He graduated with a Master's degree in medicine from the University of Thrace in Stara Zagora in 1994. In addition, in 2006 he specialized in sports physiotherapy at the same university. The attached reference to the career development of Dr. Wail Ali is rich and prestigious:

Since 2017, he has a professional diploma in football medicine from FIFA. In the same year, he received a diploma in thermal therapy, rehabilitation and cupping therapy from the NEODAN Institute;

He was the Director of the Physiotherapy Program at the Academy of Health Sciences at the Federal Ministry of Health of the Republic of Sudan in the period 2007-2008; In 2009 - 2015, he worked as a doctor of physiotherapy and sports medicine for the Sudanese Olympic team;

In the period 2019-2021, he worked as a doctor for the national football team of the Republic of Sudan;

He is a member of the medical commission in the Ministry of Defense of the Republic of Sudan, in the period 2003-2006;

In the Republic of Bulgaria, he was a consultant in the Bulgarian Gymnastics Federation in 2019;

He has repeatedly participated in the annual scientific conferences on sports medicine, organized by the Bulgarian Football Union.;

He gave lectures and exercises on the application of cupping therapy for sports injuries in Bulgaria, Serbia and India;

From 2017 to the present moment, he is a member of the Bulgarian and European Medical Union.

The topicality of the topic is well justified by the author through the goal set in the current dissertation work "To investigate the morphological status of elite Sudanese football players with a view to optimizing the learning and training process in this sport".

The adopted structure of the dissertation work, consisting of "Introduction", three main chapters, with conclusions, recommendations and contributions to sports pedagogical practice, is a logical consequence of the well-formulated goals, objectives and methodology for the development of the dissertation.

The dissertation was developed in a total volume of 148 computer pages. The content is organized into 3 (three) chapters.

The work is illustrated with 40 tables and 17 figures. The doctoral student used a total of 177 literary sources, of which 40 in Cyrillic and 137 in Latin.

In the first chapter, the doctoral student has made a detailed literature review, and within 55 pages he has tried to cover a large number of authors, specialists and literary sources.

The literature review deals with various issues directly related to the dissertation work. The dynamics in the historical development of world and Sudanese football have been traced. A detailed analysis of body mass composition was performed. Morphological signs are indicated as a basis for the physical performance of football players. The influence of environmental factors on the body structure of Sudanese football players is reflected.

In this section of the dissertation, the working hypothesis is stated, which in my opinion gives a good idea of the expected outcome of the research. The PhD student has focused his scientific interests on the study of anthropometric indicators of soccer players from the "A" professional division in the Republic of Sudan. With this, he hopes to contribute

to "the development of a suitable program for the selection, selection and qualification of Sudanese footballers."

In the second chapter, the purpose, tasks and methods of the research are set. The object and the contingent of the investigated persons are specified. Body mass composition is determined. The mathematical and statistical methods used in the development of the dissertation work are specified. The author has set himself the main goal: "To investigate the morphological status of elite Sudanese football players with a view to optimizing the learning-training process in this sport".

In order to realize the set main goal, in the dissertation work, the doctoral student has indicated 5 (five) main tasks, which largely explain the essence of the problem set for development and direct the research work in a direction corresponding to the topic of the work.

In this chapter, the section "Organization of the conducted research" has been developed, which gives a visual idea of the number of stages through which the research has passed, as well as their sequence. The scientific experiment has successively passed through three stages:

- First stage. Carried out in 2016. Through it, an analysis of the specialized literature is carried out, the literature review is made and the working hypothesis is indicated;
- Second stage - 2017-2018. 202 football players from the "A" professional football league, participating in the national championship of the Republic of Sudan, were tested according to a previously approved methodology;
- Third stage – 2019-2020. During this last stage, the results obtained from the research were processed, some of which were published, and an appropriate layout of the dissertation work was made.

To process the results obtained from the research, the doctoral student appropriately used the following mathematical-statistical methods:

- Variation, correlation, comparative and frequency analyses;
- Student's t-test;
- Martin's method.

The data obtained from the research were processed using SPSS and Excel.

For the purposes of the research, of the dissertation work, the doctoral student appropriately used a total of 21 anthropometric indicators.

In the third chapter, the doctoral student Waeil Ali analyzed the results obtained from the conducted research. On the basis of applied comparative analysis, a discussion of reference values indicated by other authors was carried out. The PhD student found that "Analysis of biometric data is closely related to the calendar age of the subject population."

Through the biometric analysis, it was established that the average age of the examined persons was 26 years and 3 months. Goalkeepers are the oldest (28 years and 7 months), followed by defenders (26 years and 7 months), forwards (25 years and 4 months) and midfielders (24 years and 5 months) .).

The average height of Sudanese football players is 177.5 cm. The established average weight of Sudanese football players is 69.7 kilograms.

In this section of the dissertation, the doctoral student has consistently examined and analyzed individual parts of the body of the contingent of the studied football players playing in different positions - chest circumference, waist circumference, hip circumference, upper limb circumference, arm circumference (when bent and relaxed position), forearm circumference, lower limb circumference, thigh circumference, lower leg circumference.

Limb diameters, skin folds, percentage of body fat, fat and active body mass, muscle mass were studied and analyzed.

Using the somatological method, the somatotype of the studied contingent of football players was determined, which gives a complex description of the shape and structure of the body. The author has graphically reflected the somatotype of the Sudanese football players in individual playing positions. The doctoral student concluded that "The somatotype of Sudanese football players is characterized by a physique with little development of subcutaneous fat tissue, low muscular-skeletal development and pronounced elongation of the body segments."

At the end of the dissertation, the doctoral student drew 7 (seven) conclusions and 3 (three) recommendations for sports-pedagogical practice. The conclusions are well-founded and have a generalizing character. The recommendations are primarily aimed at the leadership of the Sudan Football Union. This, in my opinion, is commendable and I wish PhD candidate

Waeil Ali that his recommendations reach the responsible factors of the Sudanese Football Association.

I will reflect some more important points characterizing the conclusions and recommendations made:

- Based on the analysis of the composition of the body mass, an average level of development of the muscle mass and very low values of the level of fat tissue (7.5%) and its derivative components are established;
- The comparative analysis of the morphological signs of the Sudanese football players, from different playing positions, establishes statistically reliable differences mainly between the goalkeepers and the other players, which necessitates the conclusion of a group of heterogeneous individuals in terms of their body structure.

The recommendations made by PhD student Wail Ali are mainly addressed to the responsible factors of the Sudanese Football Association, in order to raise the level of this popular sports game in the Republic of Sudan:

- It is necessary to create an expert group of national and foreign specialists to develop a program to increase the qualification of sports-pedagogical personnel regarding the application of adequate initial selection and selection of adolescent Sudanese football players;
- We recommend to the football union of the Republic of Sudan to develop a complex methodology for targeted impact on the morphological status of football players as a basis for good playing qualities.

I believe that the doctoral student Waeil Ali took into account the remarks and recommendations made in the preliminary reviews, correcting some inaccuracies and omissions in the final design of his dissertation work.

When writing the review for the presented dissertation work, I did not find any evidence of plagiarism or misuse of information by other authors.

PhD student Waeil Ali has submitted a list of his published scientific publications related to the topic of the dissertation. A total of 3 (three) articles are indicated. One of them was written independently and two were co-authored.

The contributing moments are a logical consequence of the conducted pedagogical experiment and the positive results obtained from it. I will mention some of them:

- For the first time in the Republic of Sudan, a complex morphological study of elite football players was carried out;

- The created model anthropometric characteristics, for the selection and control of football players playing in different positions, contribute to the optimization of their sports performances;

- The approved methodology could be successfully implemented for competitors from other types of sports in the Republic of Sudan, as well as for certain groups of the population.

I can note that the visualization of the dissertation work, as well as the author's abstract, with the attached tables and figures, has been done successfully and is at a good level.

The abstract submitted for review, in my opinion, correctly reflects the sequence of the doctoral student's research work, as well as the obtained results, conclusions, recommendations and points of contribution.

At the end of my review, I consider it necessary to congratulate the author of the dissertation, Dr. Waeil Ali, and his supervisor, Prof. Maria Toteva, for the hard research and analytical work they have done, which is undoubtedly a good prerequisite for the future scientific-practical growth of the doctoral student.

CONCLUSION:

I believe that the dissertation work developed in this way and the results obtained from it have the necessary scientific and scientific-applied contributions. With conviction, I propose to the respected scientific jury to award the doctoral student Waeil Yahya Mohamed Ali, the educational and scientific degree "Doctor" in professional direction 7.5. Health care, doctoral program "Wellness - health promotion".

Sofia, 15. 07. 2022

REVIEWER:

Prof. Kiril Atanasov Aladjov,
Doctor of Pedagogical Science